

Első évfolyam.

21. szám.

1877. augusztus 24.

DEBRECENI

Heti lap a szépirodalom és művészet köréből.

Kiadó és főmunkatárs :

GRÓF CSÁKY ALFONZ.

Szerkesztő :

DENGI JÁNOS.

Rendes munkatársak :

Abafi Lajos, Aigner Ferencz, Aradi József, Bátorfi Lajos, Benedek Sándor, Boruth Elemér, Böhm Adolf, Buday Imre, Csalomjai, Csengey Gusztáv, Darmay Viktor, Dolinay Gyula, Ember György, Ember Károly, Erdélyi Gyula, Erdélyi Mikes Róza, Erődi Dániel, Földváry István, Gáspár Imre, Hajgató Sándor, Hamar László, Hoffmann Mór, E. Illés László, Illyés Bálint, Kárpáti Károly, Kerekes Sámuel, Komjáti Jenő, Koroda Pál, E. Kovács Gyula, Lukács Ödön, Majthényi Flóra, Márki Sándor, Mende Bódog, Moller Ede, Pataki Árpád, Reviczky Gyula, Roboz István, Rudnyánszky Gyula, V. Sárffy József, Sárosi Soma, Sólyom Jenő, Szabó Endre, Dr. Szabó Dávid, Dr. Szemák István, ifj. Szinnyey József, Dr. Tomcsányi Imre, Vajda Viktor, Vass Jenő, gróf Vay Sarolta, Váry Gellért, Viski K. Bálint.

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ár :

Fél évre 3 frt.

Negyed évre 1 frt. 50 kr.

Előfizetések, reclamatiók, vidéki levelezések, talányok, a talányok megfejtése, tréfák és adomák s a vegyesek rovataiba szánt közlemények a kiadóhoz varga-utcza 2256. sz. a., a lap beltartalmát illető kéziratok pedig a szerkesztőhöz Debreczenbe küldendők.

DEBRECZEN.

NYOMATOTT KUTASI IMRÉNÉL.

1877.

Kiadói szó.

A „Déliab“ ezentul, hasonló elegans kiállítással kiadásomban fog megjelenni; mint e számból is láthatja a t. közönség, mindent elkövettem, hogy e fontos feladattal bíró, vidéki szépirodalmi lap belbecséhez méltó külsővel s ezzel együtt nagyobb változatossággal bírjon. A lap szellemét és céljait már ismeri a közönség; azért most röviden csak annyiban ismételem, hogy oly közlőny akar lenni, mely Debreczennek, az ország első magyar fővárosának s a vidéknek, melyet a fővárosi sajtóval szemben egyedül képvisel: becsületére váljék. Erre nézve biztosít **Dengi János** ur e tekintetben elismert ügyessége és buzgósága; amarra nézve pedig még áldozatoktól sem riadok vissza mindaddig, míg látom, hogy fáradozásunk várhatólag méltányolva van.

Előfizetési ára:

Fél évre 3 frt — Negyed évre 1 frt. 50 kr.

Az előfizetések legczélszerűbben postautalvánnyal a „Déliab“ kiadó hivatalába, Debreczen, vargautcza 2256 sz. alá küldendők. Teljes számu példányokkal mindig szolgálunk. Hirdetések iránt tudakozódni lehet nálam s Erdélyi István urnál, Kutasi Imre nyomdájában.

Lapomat a t. közönség becses pártfogásába ajánlva, vagyok
Debreczenben 1877. aug. 17.

Tisztelettel
Gróf **Csáky Alfonz**,
kiadó és főmunkatárs.

SAKKTALÁNY.

Megfejtendő a lóugrás szerint.

Fel	lomb	gok	támad	Elher	szint	vi	int.
mind;	nak	ébred	S a	r á	Fel	vad	ban
közül	is,	tünk	ba	röm	gok	szet	A
majd	Be	int!	me	gyűj	hár	ő	tak
mény	ap	És	a po	virá	gint	ban	enyé
löle	tavas	a re	Akkor	kint	Az	a	zok
ró	a sziv	A	öröm	dér,	hár	gok	lyett
szal	az	tün	ben	virá	he	A	po

SZÁMREJTVÉNY.

Jakó Piroskától.

1. 17. 10. 19. 12. 29. Igy neveztek egyik legjobb királyunkat.
4. 22. 18. 30. 6. Durván ketté vágja életutunkat,
14. 5. 6. 20. 21. 23. Egyik jelvénye a falusi bírónak,
14. 25. 16. 9. 6. 11. Ez volt mindig ura a négy folyós honnak.
25. 3. 27. 24. A ki ilyet beszél betörik a feje,

31. 23. 28 21. 5. Ennek példaul van felvéve a szeme.
8. 15. 13. 2. Dadánk ajkairól szerettük hallani.
1-31. Ha hogy igazságot keresnénk s nem lelnék
Egy jó királyunkra visszaemlékezünk,
Gyakran szoktunk busan így felsohajtani.

Megfejtési határidő szept. 7.

A 19-ik számban megjelent sakktalány értelme:

Hervadott virág vagyok, mit
Életed könyvébe tettél
S bár forrón szeretve egykor,
Oda zártál, ott feledtél.

Később látva hervadásom,
Uj virág, uj rózsza kellett,
S ő a boldog, ott virul most
Szived dobbanása mellett.

S a számrejtvény értelme pedig:

„Déliab.“

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldötték be:

Lusztig Ignác, Katz Ignác, Opris Katinka,
Kubinyi Izabella, Bartl Lajos, Babos Szidonia, Bay
Emma, Buday Vilma, Katz Eleonóra, Váry Ida, Vecsey
Izabella, Szoboszlaj Lajos, Székács Pál, Sebestyén
Mária.

ELIBÁB.

Meti lap a szépirodalom és művészet köréből.

Tartalom:

1. A bujdosó (költ). Lukács Ödöntől. 2. Esti kaland (beszély). Némethő: Hoffmann Sándor. 3. Koroda Pál költői beszélei. Földváry Istvántól. 4. Egy kaczernek (költ). Arady Józseftől. 5. Betegen (regényből) Radvány Gyulától. 6. Az új nemzedékről Darmay Viktortól. 7. Gyöngyszemek. A szerkesztő jegyzetéből. 8. És mégis mozog... Tobak Jenőtől. 9. Irodalom. 10. Tárca: Ha kinn bolyongok... (költ.) Rudnyánszky Gyulától. A mai hölgyekről. Dengi Jánostól.

A bujdosó.

„A bűn ölén fogantam én,
S ringtam gyalázat bölcséjén!...
Gyermek álma: megvettetés,
S kárhozat volt az ébredés!...“

„Kidobva ronda utca-por
Fogadt ölébe s a nyomor!
Rongy fődte póre testemet,
Éj tanyám volt a lom s szemet.“

„Az irgalmat nem ismerém! —
Nem biztatott édes remény!
Az erdő lett biztos hazám...
Hol az Istent elátkozám!“ —

„Raboltam, hogy ensem legyen!
Bolyongtam gyilkos leshelyen! —
Kerestem a bűnt!... a pokolt;
Hol kárhozat vadkéje forrt!“ —

„Tenger felett hullám-hegyek...
Imádkoztak az emberek!...
Én hahotázva átkozám,
Az eget a hullámcsatán!“

„Templomba gyűlt hívő sereg!...
Beléptem én is ott velek...
Mi másnak méz volt, nekem ah
Kárhozat volt a szent ima.“ —

„S vad bosszu lángja készített,
Vérrel szennyeztem e kezét!...
S az erdő csöndes rejtekén,
Futottam mint egy éji rém!“...“

... De ott lehajló lomb alatt —
Minő mosolygó gyöngydarab!...
Harmat? Szivárvány? Napsugár?...
Vagy angyal aki földre jár?!“

„Egy gyermek arc!... Lehunyt szemek...
Kis keble mily lágyan piheg!
Alszik!... halkkal zugj rengeteg!
Lassan mozogjatok füvek!“

„Ne költsétek fel ibolyák!
Lágyan csilingelj gyöngyvirág!...
Most egy sohajtás... lassu nesz...
Az angyalarcz már ébredez!“

„Szemetűzén mosolyg az ég!
Mosolygj! Mosolygj! Ne hunyd le még!
Mi mély ez üdv!... Mi végtelen,
Mely felnyilt e picziny helyen!“

„Mosolygj! ne vess!... Isten van ott,
Kit szívem eddig átkozott!...
Szemembe könnyecsep gyöngyözik,
Térdem remegve megtörik!“

„Jer ölembe kedves teher!
Lelkembe üdvöt, fényt lehelj!...
Üzd az éjt, az irtóztatót!...
Hálául im fogadd: e csók!“

„Isten! kihez nem hitt nyomor;
A vész, hol tenger habja forr,
Dörgő villám, vak éji harc:
Hirdet nekem e gyermek arc!...“

„De rémsikolylyal az anya
Gyorsan előmbe toppana
S rám vetve zord tekintetét,
Elvitte tőlem gyermekét!“

„S körültem ott virág, levél,
Felettem a dus lombfedél,
Magasból a sziklák, hegyek
Sötétén zugták vétkimet.“ —

„S az óta a bűn sulya nyom,
Niucsen számomra nyugalom!...
Az ég kegyelme végtelen!...
Engedjetekek vezeklenem!“...“

Lukács Ödön.

ESTI KALAND.

— Beszély. —

Németből: **Hoffmann Sándor.**

(Folyt. és vége).

Vagy nem úgy be nem látom, miért legyenek ily tulságos szerény? Természetem az ily gyáva taktikával homlokegyenest ellenkezik No, majd meglátjuk, hogy sikerül? . . .

Ah, de ki jő itt felém? Az én derék jó barátom Leo. Már messziről vigyorog rám püfök palacsinta arcának egész szélességével, mintha mondaná: „végre valahára látunk ismét az élők között!”

„Én is örvendek, hogy láthatlak téged, te diákkalandjaimnak érdemdus részese; te a Danaidák betölthetetlen hordója, melynek mélységes üregében nem egy pár kanta sör és a puncs-italok egész tengere lelék nyomtalan sirjukat.“

Vastag herkulesi markával megrázza kezem s a legalantibb cotro-c-ben dörmög néhány szót, baráti érzelmének adott kifejezést. Majd órájára néz.

„Roppantul sajnálom, kedves barátom, hogy éppen most nem vagyok ura időmnek. Nagynénemet kell a hangversenyre kísérem s elszörnyedve látom, hogy már is egy negyedórát késtem.“

— „Ah, igen a királyi tanácsosné! Hiszen nem alkalmatlankodik ő neked ilyesmikkel gyakran; a mellett, mint örökhatyó néni, érdemel egy kis elnézést.

TÁRCZA.

Ha kinn bolyongok . . .

Ha kinn bolyongok a folyónál,
Mikor a sok csillag ragyog;
Játszik szívemmel édes ábránd:
Azt képzelem, veled vagyok.

Hozzám simulsz remegve, lágyan
Vállamra hajtod fejedet,
S meghallgatod hogy távol tőled
Hű szívem mennyit szenvedett!

S nem vesszük észre, hogy az éjjel
Felettünk sasszárnyon repül,
A mig szívünk egy tiszta érzés,
Üdvébe halkán elmerül.

De a lecsüggő fűzek ágát
Megcsapják a futó habok,
És e legelső zajra eltűn
Előlem légi alakod.

Magam vagyok . . . s még önfelédten
Soká merengek szóltanul
S fölrezenek midőn egy csillag
Kialszik és a földre hul!

Rudnyánszky Gyula.

Menj tehát, menj barátom, én nem akarlak tartóztatni. Isten veled!

Még egyszer megszorítá kezemet s aztán tovább dőcögött.

Ezer átok! Bájós ismeretlenem az időközben eltűnt. Az ördög hogy vinné el valamennyi ilyen kancsó-pajtást, meg királyi tanácsos néniket.

Ah, de ott látják szemeim mégis lebegő alakját, mint fordul be a mellék-utczába. Ha csak egy másodpercet késem, örökre elvesztettem volna tündéremet. Rajta, föl tehát utánna!

Alig egy perc alatt, már tizenöt lépésnyi távolra jutottam hozzá. — Nehéz volt a sűrű embertömegben szemmel tartani, mert ugyancsak gyorsan lépkedett ám; különben valamennyi ilyen regényes amazon hölgy ügyes gyalogoló. Ösmerem őket, nyáron a Pilátus hegy csucsán, vagy a Chamouni fennvidék jeges ormain lehet őket látni.

Most utja ferde irányt vesz, lebegő léptei, mint látszik, a piaczon keresztül, a Gertrud-utczába vezetendik. Annál jobb. Így legalább távolodni sem vagyok kénytelen e városrészből. Hét óra már ugyan, de kénytelen vagyok peripatetikus kalandom gyönyörét fenéig üritni. Kíváncsi vagyok, mi lesz vége a comoediának? Meg kell tudnom, melyik istennő ölté magára e tündéri mezt? Vagy talán egy soha ki nem elégíthető tudni vágy tantalusi kinjaira lennék kárhoztatva?

Mily különös néha mégis a véletlen játéka! No tessék! hát nem éppen abba az utczába kanyarodik.

A MAI HÖLGYEKRŐL.

— Akinek nem inge, ne vegye magára. —

Kényesebb helyzetben vagyok e pillanatban, mint az a nő, ki potrohos férje karján „boldog“ házasetük első hetében rászédett kedvesével találkozik. No igen; mert neki hatalmában van (azért mstersége!) kellemetlen meglepetését és kínos zavarát egy szerencsés oldalfordulással vagy ha ez lehetetlen, czifra legyezőjével eltakarni a „kis tatuska“ vigyorgó szemei elől; de nekem a „placz“-ra kell állanom s önöknek, bájos hölgyeim, szemtől szembe tenni a szemrehányásokat.

Ki vagy te, bánat embere? kérdik méltó indignatioval, ki nekünk szemrehányásokat akarsz tenni? Nem félsz, hogy az orrodra koppantunk, hogy nem engedjük meg, hogy lábainknál boldog a porba fetrengj, hogy a bálban — mihelyt más udvarlónk akad, rád se nézünk többet s hogy számüzünk udvarunk: a lézengő jogászok s a naplopó diákok köréből? Azaz hogy . . . kérem! Nem teszek én sem mifele szemrehányást, hanem egypár jó tulajdonukat hozom fel, melyekért roppantul tiszttelem őket. . . .

S meg is érdemlik e tiszteletet . . . Ah a mai hölgyek! Nem emlékszem időre, melyben annyi szép tulajdon egyesült volna a hölgyekben, mint a mai

tendencia, csak eszköz. Eszméinek irányát különben a szabadság és az igazság képezi. Egyénisége teljesen hiányzik; nem szívével gondolkozik, mint egy valódi költő, de fejével érez, mint egy — bölcsész. Lelkesedését nem önmagából, de kidolgozandó tárgyaiból meríti. Thema-költő.

Bartók Lajos versei („Örtüzek“) rimbe szedett vezércikkek, satirákba faragott „apróságok“, és harcziás golyókba gyurt — kenyérmorzsa. Az érzés igazi mélysége komolyabb hangulatu műveiből ép úgy hiányzik, mint a minden izében átmelegült szív forrósága, lelkesítő hazafias dalaiból.

Zichy Géza grófról szeretnénk — hallgatni. Muzsája paraszt, kontesz perkált szoknyában, orrán binoklival, s feje bubján — álfürtökkel. Affektálja a népiest, de tempói oly időtlenek, hogy elismerés helyett csak kaczagásra ingerelnek. Verseinek formája „ős avasságuk“-nál fogva az Orczy-kor poezisére, s a Peleskei nótárius rókatorkos mentéjére emlékeztet. „Babadalai“-ban a költészet valóságos babagyogás, tejes czuczli. Felnőtt embernek gyomorfájást okoz.

A négy poéta között Endrődié az első hely, az utolsó — a Zichyé.

Darmay Viktor.

GYÖNGYSZEMEK.

A Szerkesztő jegyzeteiből.

239.

Nem a születés ad a halhatatlanságra igényt. Az, ki bátorsággal bír, ki honának hasznos szolgálatokat tesz s magát nagy tettek által dicsőíti, annak nincs szüksége ősökre, mert ő

Nap, fényk. és h.

Mühlbach.

240.

„A boldogság is bír könnyekkel és bánattal.“

Schiller.

Mühlbach.

241.

Csak a völgyekben van meleg s a magas hegyeken durvább, de tisztább is a lég.

Luther Shakespeare.

Rahel.

242.

„Valódi női szív, hogy határozatra írassék, bizalmat kíván.“

Luther Shakespeare.

Rahel.

243.

„Szerelem, melyet senkivel sem tudatunk, ritka, mint a fehér holló.“

A parancsnok gyémántja.

Ponson.

244.

„Makacs, akaratos szív, ki gázol keresztül érzéseid zürzavarján?“

Fanni hagyományai.

Kármán Józ.

245.

Az élet virágai csak tünemények! Hány hervad el anélkül, hogy gyomot hagyna maga után, mily kevés terem gyümölcsöt s mily kevésnél érik az meg! s mégis marad elég, mégis — s elhanyagolhatjuk-e, megvethetjük-e, élvezetlen hagyhatjuk-e az ért gyümölcsöket?“

Werther.

Goethe.

ÉS MÉGIS MOZOG*...

Csak egy kis közbeszólás akart lenni multkori cikkecském, és nem rendszeres nyelvtani értekezés. Ez utóbbi alakban semmi helye sem lett volna egy „szépirodalmi és művészeti“ lapban. Rövidnek kellett tehát lennie, hogy a közlésre igényt tarthasson. De mert rövid volt és nem példákkal világosított, könnyű feladat jutott a szemlésznek, hogy állításaimat saját előnyére használja ki. A semmiseknek mondott szabályokat ugyan vissza állíthatnám ellenpéldákkal; de ezt nem tartom szükségeseknek, mivel azon t. olvasók, kik a nyelvtannal foglalkoztak, maguk is megtették, a többiek pedig szívesebben olvasnak egy szép verset a szerkesztő tollából, mint nyelvtani értekezést akár a szemléstől, akár tőlem. Tehát most is csak röviden válaszolok.

A nyelvtani szabályok úgy, amint a kézikönyvekben állanak, jók a tanulóknak, s a közönséges fogalmazványokban megállhatnak; de az irodalmi nyelvben már finomabb árnyalásra van szükség. Ha a vessző által jelölendő időszakok oly rövid tartamuak is, hogy a két mondat, melyek között a vesszőnek állnia kell, mintegy összefolyni látszik irodalmi nyelvben az „és“ vagy „s“ használata által a vessző nem válik feleslegessé, mivel itt az előadás sokkal finomabb alaki és értelmi megkülönböztetésre törekszik, mint a közéleti fogalmazványban. Innét van, hogy azon nyelvtan-írók, kikre a t. szemlész ur hivatkozik, szintén úgy használják a vesszőt, mint én állítom helyesnek.

* E kérdés (?) vitatása óta számtalam véleményt kaptunk, melyek legnagyobb része Argus mellett szól; olyat is kaptunk, mely T. ur állításait teszi magáévá. Minthogy azonban e vélemények csakis vélemények s minthogy lapunkban több tért e vitának nem engedhetünk: egyedül a T. ur megjegyzéseit adjuk, kinek erre első sorban joga van. Megjegyezzük mindazáltal, hogy T. ur fenebbi sorai egyrészt ugyanazt állítván mint előbb; másrészt pedig elvét megváltoztatván (első cikkben ugyanis a nyelv szelleméből kívánta a szabályokat levonni szemben a nyelvtannal s most meg éppen a nyelvtan csallhatlanságára támaszkodik!) e vég felszólalásával mit sem ér el s így csatavesztett. S ezzel ez ügyet lapunkban befejezettnek nyilvánítjuk.

A kérdéshez (?) figyelemreméltóan szóltak még hozzá Tóth László és Katz Albert.

Szerk.

Ha Jókai idézésével felsültem is, Szvorényi, Bárány, Környei stb.-ről már nem mondhatja t. szemlélsz ur, hogy a sok nagy dolgok között a kisebbekkel ők sincsenek tisztában. Mert hát ők éppen nyelvtan-írók: s mint ilyeneknek tudniok kell az ily kisebb dolgokat is. És azon körülmény, hogy ők nem a szemlélsz ur mereven felállított szabályai szerint írnak, hanem azon megkülönböztetés szerint, melyet én védek: nyilván nekem ad igazat. Tehát vagy helyes amit én állítottam, vagy a nyelvtaniró Szvorényi, Bárány stb. nem tudnak helyesen írni. Tertium mon datur.

Idézzek tőlük példákat is?

Szvorényi így kezdi „Magyar irodalmi szemelvények“ (második kiadás) cz. művét: „Jól fogják ismerni t. munkatársak . . . szakbeli feladatok körét és céljait, s tudni“ stb. És így tovább az egész könyvön át.

Bárány a „Tanítók könyvé“ -ben így ír: „Akik jövőjüket boldognak gondolják, s azért kedves érzet keletkezett szívében, azok remélnek, és amit éreznek, az a remény.“ Nem értelemzavaró volna-e, ha itt az „és“ elöl a vessző kihagyatnék?

Kötelezem magamat, hogy Szvorényi és Báránytól vett hasonló idézetekkel a „Déliab“ négy számát egészen megtöltöm, ha t. szemlélsz ur kívánja.

Végül csak annyit engedjen t. szerk. ur, megjegyezmem, miként kéziratomon nem azon aláírás volt, mely a cikk alatt megjelent, hanem csak egyszerűen a nevem. A közlött aláírás névjegyemen állt, melynek hátára a cikk közlését kérő, s t. szerk. ur által a cikk bevezetéseül használt sorokat irtam. Bár tény, hogy az ott említett lapnak belmunkatársa vagyok, de hírlapi cikk alá nem szokás ily aláírást tenni, s azt hiszem, jelen esetben is, csak a szerk. távolléte miatt csuszott be ily furcsán a lapba.

Tobak Benő.

IRODALOM.

Következő előfizetési felhívás küldetett be hozzánk:

„A múlt évben kiadott postai szakműveim a mellett, hogy általános pártolásnak örvendettek, még feljebbvalóim, kiválóbb szakférfiaink és a sajtó részéről reményeimet túlhaladó kitüntetésben is részesültek: sőt azon körülmény folytán, hogy az első kiadás néhány nap alatt

teljesen elfogyott és az azt követő második nyomás, (az azótai sok változások daczára) a még mostanában is érkező számos megrendelésekhez képest elégtelennek bizonyult, — elhatároztam ezen műveket egészen ujonnan átdolgozva, bővítve és a legújabb rendeletekig kijavítva, ismét kiadni.“

Ezekon kívül — a ben nem helyezett nagybecsü bizalom által felbátorítva, — (fáradság és költséget nem kimélve), a legmegbízhatóbb magán és hivatalos adatok után, egy új mű szerkesztésére is vállalkoztam, és pedig a következő czim alatt:

I. „A világ minden államának postaügye.“

(A legrégebb kortól kezdve a legújabb időkig.)

II. „Postai portomentességi táblázat.“

Tartalmazza a legújabb rendeletekig kidolgozva, a portomentességet élvező hatóságok, egyletek, hivatalok, intézetek, társulatok, stb. betűrendben szerkesztett névsorát és annak megjelölését, hogy azok mely személyek, hatóságok, egyletekkel stb. szemben minő mértékben, minő körülmény között és mely rendelet értelmében élvezik a portomentességet. A portomentesség alapját képező 1865. év október 2-kán kelt portomentességi törvényt és a díjmentességre vonatkozó több fontos rendeletet.

III. „Bel és külföldi általános posta díjszabási táblázat.“

(Tariffa.)

Tartalma: A belföldre, az európai több országok, Azsia, Afrika, Amerika és Ausztráliába czimzett levelek, levelezési lapok, nyomtatványok, áruminták, ajánlati, térti vevény és express illetek díjszabási táblázata, a postautalványok és utánvételeknek a belföldi, Némethon, Helgoland, Luxemburg és Svájczzal, továbbá az utalványoknak Olaszonnali forgalombani díjszabványai, a zárva és nyitva feladott pénzküldemények, szállítmányok és utánvételes küldeményeknek a belföldi forgalombani tariffája, több kisebb magyarító táblázat, a nagyobb utalványok feladása és kifizetésére feljogosított Magyar-Osztrák birodalmi postahivatalok névsora, a külföldi hírlapok előfizetésénél az arany pénz érték-táblázata, hírlapjegyekkel bírmentesítési szabályzat és a legszükségesebb kezelési rendszabályok.

IV. „Irodai s üzleti posta és távirtdai falinaptár 1877. évre.“

Elárusítók 5 példányért csak 4 példánynak árát fizetik, azaz (legkevesebb 5 példány megrendelésénél) minden forinttól 20 kr kedvezményben részesülnek, mely összeg a megrendelésnél mindjárt levonható.

Utánvétel melletti megrendelésnél a postadíjat a megrendelő fizeti.

Kérem az előfizetések és megrendelések mielőbbi szives eszközését, hogy a nyomtatandó példányok száma iránt magamat tájékozhatassam.

Remélve, hogy szerény műveimtől (most midőn a postaügyet a külföldön már az elemi iskolákban is tanítják), becses párt fogását nem fogja megtagadni, maradtam

Debreczenben, 1877. Augusztus hóban

tisztelettel:

Böszörményi Kálmán,

m. k. postatiszt.

VIDÉKI LEVELEZÉS.

Kassa, 1877. aug. 22.

T. Szerkesztő ur! A saison morté után, városunk is nagy élénkségnek néz elébe, miután a jövő hó 8-dik vagy 10-dik körül Ő felsége a király, Rudolf korona főherczeg kíséretében városunkat meglátogatandja, hogy az itteni őszi nagy katonai hadgyakorlaton személyesen részt vehessen. Ő felsége a király és a korona főherczeg itt létök alatt a főutczán lévő gróf Dessewffy Gyula házában fognak lakni, minek következtében a szükséges ujtások és előkészületek a magas vendégek számára már foganatba vétettek. Holnap egy magasabb törzstiszt váratik ide, ki az Ő felsége kíséretének elszállásolása tekintetében a kellő intézkedéseket megeendi. Ha tisztelt szerkesztő ur becses lapjában tért enged, ez alkalomkor bővebb tudósításokkal fogok szolgálni s Ő felsége és a korona főherczeg itt létét, valamint a tiszteletökre rendezendő ünnepélyeket körülmenyesen megírni.*

Az ujonnan ide kinevezett Schuster püspök ő méltósága is nemsokára foglalandja el püspöki székhelyét mi szinte több ünnepélyekre adand alkalmat, így városunk lakói nem panaszkodhatnak, hogy nem lesz mit nézniök. A szinidő csak octóber elején veszi itt kezdetét Lásszy, a buzgó volt tavalyi igazgató, mindent elkövetett, hogy egy kitünő jó társaságot szerződtessen, mely az itteni művelt közönség kívánalmának megfelelően s így nagy örömmel nézünk az élvezetes sziniidény elébe.

De most Isten önnel a viszontlátásig!

y.....

ÖRÖM ÉS GYÁS.

— **Hymen.** Rákossy Fanni kisasszonyt, a népszínház tagját, eljegyezte Hermann J. ügyvédjelölt. Deák Albert kolozsvári ügyvéd nőül vette Tamási Etelka kisasszonyt. Aradon Benedek Áron esküvőjét tartá Popéri Emilia kisasszonynyal.

— **Halálozás.** Horváth Géza Pozsony megye volt főügyésze f. hó 17-ikén élte 38-dik évében elhunyt. Továbbá elhaltak Szilvássy István, makói kir. közjegyző, a szabadságharcban kitüntetett főhadnagy. Sartory István fiatal nyomdatulajdonos Miskolczon, a „Miskolcz“ című hetilap kiadója.

A szerkesztő üzenetei.

A. F. Kolozsvár. Ha önről mint íróról kellene ítéletet hoznunk, ezt e két szóval fejeznők ki: rendkívül szorgalmas. De, hogy csupán rendkívüli szorgalommal értékest ritkán lehet előállítani, azt éppen az ön működéséből látjuk. Igyekezzék különben dicsérendő szorgalmát a műgond és a lélek tanulmányozására is fordítani; s ha akkor nem is fog oly gyakran szerepelni, de mindenesetre értékesebb művei lesznek. Küldeményét nem használhatjuk.

* Köszönettel veendjük és bizton számítunk ezen ígéretének teljesítésére.

Gr. V. S. Levelet irtam.

Gróf Ármin. Ez sem közölhető.

T. B. A szerkesztő otthon nem létében sokat el kell néznie a szíves olvasónak.

Váry Gellért. Rövid időn rákerül a sor. Üdvözlét!

Tréfák és adomák.

Közli jegyzetei után: Gróf Csáky Alfonz.

Civilizált ország ismertető jele. Egy hajótörést szenvedett, partra vettetett, két óráig ment, nem látott semmit, egyszerre meglát messziről egy akasztófát. — No hála Istennek, tehát civilisált országban vagyunk, kiált fel örömmel.

Hajótörés alatt. Tisztelendő atya, mondá a kapitány a hajó lelkészének, — ha ez a vihar még egy félóráig tart, akkor félóra mulva mindnyájan a mennyországban leszünk!

Isten ments meg attól! kiálta rémületen a tisztelendő.

Helyes válasz. II. Frigyes király kérdé Zimmermann nevű orvosától, tudja-e körülbelől hány embert küldött a másvilágra?

— Sokkal kevesebbet mint felséged, és sokkal kevesebb dicsőséggel — felelé az orvos.

Buckingham és az Isten. Valaki kérte Buckinghamot, vesse közbe magát érette az udvarnál, mert neki úgy sincs kibén biznia másban, csak benne és Istenben.

— Sajnálom, — felele Buckingham, — de épen ránk kettőnkre adnak legkevesebbet az udvarnál.

Furcsa becslés. Egy zsidóhoz két hamis követ vitték megbecsülés végett. A becslés ilyen volt: Hogy ha az egyik egyedül van nem ér semmit, ha pedig a kettő együtt van, az egyik annyit ér mint a másik.

Jó vigasztalás. Nagyon szakadt az eső, midőn vitték a rabot a vesztőhelyre; panaszkodva mondja a szemközt ülő lelkiatyának: Ebben a nehéz járatomban is milyen rossz idő van!

— Sohse busulj fiam, én még kutyábbul vagyok mint te: mert neked csak ki kell menni, de nekem vissza is kell jönni.

A csekély fizetés, de igazgató ur! kiálta föl egy vidéki első szerelmes — havonként csak 30 frt? Ebből ugyan meg nem hizhatom!

— Isten mentsen is meg attól! a vizslának meg a szerelmes színésznek soha sem szabad meghizni!

Jutalomjáték. Egy színész azon töprenkedett társa előtt, miként csináljon teli házat jutalomjátékára?

— Hivja meg ön hitelezőit, tanácslá neki pályatársa.

A s z é k e l y. Szabadsággal ment haza Königrätz után a székely katona. Kolozsvárott körülfogja a kíváncsi fiatalság és sok kérdezősködés után kisütik, hogy sebet is kapott vitézüik a lábán, még pedig hátulról. Feddőleg mondja az egyik: „Ejnye vitéz uram, az már mégsem illik ám, hogy a magyar katonának hátul legyen sebe.”

— No iszen kentek is elmaradtak a világtul, — válaszol a hős — ha még azt se tudják, hogy a poroszok hátultűtő puskával lövődöztek.

— Ha még erre az egy kérdésre se tudsz megfelelni, akkor benn vagy a secundában — mondja a tanár a diáknak a vizsgán. — Hát mond meg nekem, hol köttetett meg a linczi béke?

— Pozsonyban — felelt az eminens diák.

Vegyések.

Vak betűszedő. Londonban él egy vak betűszedő. Ez az első, kiről eddig hallottunk. Szed naponként 5—8000 betűt, akként, hogy műtársa felolvas előtte egy-két mondatot, mely szavakat ő eszébe tartván, csendesen működik: az utolsó szót, annak jeléül, hogy szedését befejezte, hangosan kimondja, melyre új felolvasás következik. Megemlíthetjük itt még azt is, hogy „Athenaeum” pesti nyomdájában pedig egy-két siketnéma szedőt láttunk, kik zenemű kiszedésével foglalkoztak, holott zenét életükben soha sem hallhattak.

Különös természeti tüneménynek volt tanuja Lombe mellett két pap. — Verőfényes téli nap lévén, a mezőre mentek sétálni. Az égen egy sötét felhődarab lebegett épen fejük fölött. Ugy látszott, mintha a felhő mindig alább ereszkednék. Egyszerre nagy fényességgel villámlott s a villám hozzájuk közel egy fába ütött, a nélkül, hogy a legkisebb dördülést hallották volna. A fa derekát ketté repeszté a villám, a felhő pedig néhány kövér cseppnyi eső után, rövid idő alatt széteszlott.

Forró föld Agrigent, Modena, Perugia és Malta szigete nevezetes arról, hogy sok helyen a talaj oly meleg, miszerint alig lehet kiállani. E helyen november hóban teljes melegségben voltak. Sok helyen féllábnyi magasságu dombok támadtak, melyek nyílást kapván, beszakadtak. Egyik majd egy ölnyire dagadt föl. Beszakadásuk után zavaros kénköves víz forrt ki belőlük. Az ily felpuffadt dombocskák 6—7 lábnyira vannak egymástól s három-négy év alatt elenyésznek, helyettük pedig mások támadnak. Ily jelenetek nem ritkák azon tájakon, hol kőolajforrások vannak, melyek a föld alatt égnek. Ez elfojtott tűz a belső léget nagyon megritkítja s magának nyílást keresendő, a hol legkevesebb ellentállásra talál, kilöki magát.

A földrengések alkalmával az emelkedések és horpadások mindig nagy mértékben jelentkeznek.

A poloskákat Loder, moskvai tanár, nagy tiszteletben részesíté, mert felolvasást tartott róluk nov. 5-én. Egy bizonyos fajtát is bemutatta felolvasása mellékletéül, melyek Persiában vannak. Ezek csipésétől az ember egy nap alatt meghal. Életük nagyon tartós; egyet 24 óráig tartott borszeszben elzárva, s midőn onnan kivette, újra csak mászott. Beszélte róluk, hogy valaki (Kroft ur) esztendeig tartott egyet üres üvegbe elzárva, ekkor kivette, kezére tette, hogy kényelmesen megvizsgálja a félelmes állatkát; de a féreg megcsipte és ő egy nap mulva meghalt. Nevezetes, hogy e féreg csipése csak az idegneknek okoz halált, Persiában egy kis daganatot okoz legfőleg. A Loder által fölmutatott példány a rendes poloskától csak abban különbözik, hogy valamivel nagyobb, feketébb s hátán vörös pettyek látszanak.

Kauffmann tábornok dicsőséges utódja Murawieffnek. Közlebb Deweltow lengyel faluban járván, a parasztgyerkőcökkel oroszul kezdett beszélni, minthogy pedig ezek nem tudnak oroszul, a tanítóra és lelkészre boszankodott meg s erősen meghagyta, hogy az imádságtól kezdve mindent orosz nyelven adjanak elő. Az abécés könyveket, melyekből a lengyel betűket megismerhették volna, elkoboztatá a lengyel bibliákkal együtt s helyettök orosz könyveket adatott.

Kiadói üzenet.

Gr. Sz. M. ő méltóságának E—jesen. Nagyság megbizását pontosan teljesítettük. Parancsait várjuk. Rendelkezzék velünk.

K. M. urhölgynek Szatmárt. A kívánt zeneműveket postára tettük. Reméljük, már megkapta?

Gr. V—y S—a. Budapesten tett szives ígéretere — a „fordításokra” nézve — emlékeztetni bátorokdom. Koritnyiczát lehetetlenség volt választani.

L. Ö.-né ő ngának Nyiregyháza. Sz. I. tanító urnál személyesen megjelentünk, azonban — legnagyobb sajnálatunkra — azon választ nyerünk, miszerint a kérdéses almának ez évben még színét sem láthaták; — a mi kevés más fajú gyümölcs pedig piacunkra kerül, nem az óhajtott célra való. Nagyon sajnáljuk, hogy ily csekélységgel sem kedveskedhetünk.

Tiszteletteljesen kérjük t. helybeli és vidéki előfizetőinket, hogy a hátralevő előfizetési pénzt kiadóhivatalunknak (Varga-utcza, 2256. sz. a.) posta fordultával beküldeni kegyeskedjenek, miután a nyomdai és egyéb költségeket pontosan nekünk is fedeznünk kell.

Teljes számú példányokkal folyvást szolgálhatunk.